

JOAN F. MIRA

“Un poble que havia votat en massa, i gairebé en exclusiva, forces polítiques rigorosament espanyoles, podia eixir al carrer en massa en nom d’una reivindicació nacional valenciana? O no era una reivindicació nacional: era una moda del moment, una onada de superfície, una barreja que no s’explicava. Els resultats d’aquella barreja inexplicada, encara els patim ara”

El miracle, el miratge

“La gran manifestació pro-Autonomia del País Valencià” celebrada a València la tarda del 9 d’octubre, ens ha sorprès a tots. Ni el més optimista dels observadors de la vida política local no s’esperava una tal aflluència de gent, com tampoc no era de preveure un clima d’entusiasme tan aparentment unànim i vigorós. De fet, la reivindicació estatutària, inscrita en el programa d’alguns partits que es presentaren a les eleccions de l’actual Parlament espanyol, no semblava haver estat un factor decisiu a l’hora d’atraure vots. D’on eixia, doncs, aquella multitud aclamatòria, d’on procedien els milers de senyeres i de pancartes, d’on sorgia la súbita energia diguem-ne nacionalista, que saltava al carrer? Els valencians, des de la Sènia al Segura, mai no s’havien globalment destacat, ni tan sols despús-ahir, a les urnes: ho acabe d’insinuar per una particular insistència en aquest sentit, i ni tan sols per tenir-ne les idees clares. “Quina explicació té el miracle?” Aquesta és la pregunta que es feia Fuster, pocs dies després de la gran manifestació, la manifestació dita històrica, el miratge, el miracle d’octubre del 1977, i que els lectors em disculpen la llarga citació (l’original és del 10 de novembre del 1977, reproduït en el volum *Destinat (sobretot) a valencians*). Fuster, com ell mateix confessa, no hi va assistir, a aquella manifestació unitària: sobretot per això, perquè era massa “unitària”: “La tribu feixista, el búnker-barraqueta, i Alianza Popular –tots són uns i els mateixos, al capdavant– s’hi van sumar. Per què no?” Per què no, en efecte, si la convocatòria era tan ambigua que hi cabien tots? Per què no, si ara mateix, vint-i-cinc anys després, els hereus i successors d’aquell búnker i d’aquella Alianza són els qui més solemnement commemoren, amb discursos al Puig (en valencià, per un dia, com si fóra la festa de sant Vicent: un dia a l’any no fa mal), l’excel·lència d’aquella manifestació? Alguna cosa estranya degué passar, fa vint-i-cinc anys, alguna cosa que encara no hem explicat ni hem entès. Continua Fuster: “Com totes les aglomeracions unitàries, la valenciana del 9 d’octubre s’assentava damunt d’un *quid pro quo*.” És a dir, damunt del mimetisme, de l’onada general del “nosaltres també”, i sobretot damunt de l’ambigüitat. “Em comuniquen que alguns –si no tots– els organitzadors de la festa consideren positiva aquesta ambigüitat: és, per expressar-ho en termes folklòrics, l’embolica que fa fort, i el com més serem més riurem... Es una estratègia que en el pecat portarà la penitència, i ja ho veurà qui ho puga veure. Els polítics que l’han tramada s’equivoquen.”

Com tantes altres vegades (no totes: no l’inspirava l’Esperit Sant), i contra les aparences, Fuster l’encertava, i posava el dit allà on més cou: massa gent, massa unitarisme, i massa confusió, per a tindre alguna utilitat i algun sentit. Sobretot perquè pocs mesos abans, en les primeres eleccions generals, els partits valencians amb alguna coherència nacional havien rebut un suport desesperadament baix, insignificant. Un poble que havia votat en massa, i gairebé en exclusiva, forces polítiques rigorosament espanyoles, podia eixir al carrer en massa en nom d’una reivindicació nacional valenciana? O no era una reivindicació nacional: era una moda del moment, una onada de superfície, una barreja que no s’explicava. Els resultats d’aquella barreja inexplicada, encara els patim ara. I curiosament, o no tan curiosament, els dos elements simbòlics, identificadors, que van presidir massivament aquella manifestació massiva –el nom i el crit de “País Valencià”, i la senyera quatribarrada sense afegits–, van ser implacablement eliminats quan l’Estatut d’Autonomia que llavors es reclamava al carrer es va convertir en text legal. El problema, doncs, no era saber d’on venia tota aquella gent, mig milió de persones, una cosa increïble: el problema era saber on anava.